

Kortere anmeldelser

VIVIAN ETTING (red): På opdagelse i Kulturlandskabet. 301 s. Gyldendal i samarbejde med Miljø- og Energiministeriet. 1995. Kr. 348.

Det hører vel efterhånden til en af de mere accepterede indsigter, at kulturlandskabet i almindelighed – og det danske i særdeleshed – i udpræget grad er resultatet af menneskelig aktivitet. Den vilde, romantiske jyske hede, der blev opdaget i forrige århundrede, er en konsekvens af landbrugsmæssig udnyttelse af samme arealer århundreder tilbage. Naturen er langt hen ad vejen kultur – ikke mindst kulturlandskabet.

I et statelig udstyret publikation belyser en række arkæologer, geografer, geologer, stednavneforskere og historikere fra hver deres stude det menneskeskabte landskab. Til en række mere generelle introduktioner føjes en række udvalgte eksempler på lokale udviklingsforløb, og hertil kommer så nogle betragtninger over, hvorledes vi har opfattet landskabet. Endelig bringer bogen nogle bud på den kommende udvikling.

Det er i alle tilfælde kyndige folk på deres felt, og man får som læg læser en god indføring i emnet. For den mere erfarne er der ikke så meget nyt at hente, for de fleste skriver her i en kortere form, hvad de andetsteds har behandlet mere omfattende. Thorkild Kjærgaard får lov at drømme om en fremtid, der er fortid, og Per Grau Møller genbruger de velkendte fremtidsscenarier, der viser egnen omkring Hårby på Fyn som naturreservat, ferieparadis osv. Og han fortæller om, hvad gamle kort kan fortælle os – ganske nyttigt, men ikke overbevisende relevant lige i denne sammenhæng.

Tyngden – gudskelov også sidemæssigt – ligger i de syv eksempler, hvor udviklingen er fulgt gennem historien. Her er eksemplerne tilstrækkelig mange til, at man kan gøre sig sine mere generelle overvejelser.

Det er en rigtig udmærket publikation. Og tilmed smuk. Men det er også en publikation, der lidt for nærgående rejser spørgsmålet om det hensigtsmæssige i denne form for antologier. Man kan ikke undgå at få den fornemmelse, at redaktionen har taget udgangspunkt i de forfattere – og deres emner – der har været til rådighed. Og så har de skrevet om det, de vidste besked, og altså havde skrevet om før.

Måske kunne man med anvendelse af de samme ressourcer (økonomisk) have fået noget frem, vi ikke havde set før.

Claus Bjørn